

**МОТИВИ /резюме/
към проект на Закон за обществените поръчки**

С предложениния проект на Закон за обществените поръчки /ЗОП/ се уреждат отношенията между възложителите на обществени поръчки, от една страна и от друга, кандидатите и участниците в процедурите, въз основа на които се възлагат тези поръчки. Чрез законопроекта се реализира хоризонтална политика, засягаща всички икономически области и дейността на лицата, които разходват публични средства като разпоредители с бюджет/публични възложители/, както и дейностите по възлагане на поръчки от търговски субекти, опериращи в секторите на енергетиката, публичния транспорт, снабдяването с вода, пощенските услуги и използването на определен географски район /секторни възложители/.

Проектът на закон въвежда четири, приложими европейски директиви /две от които са нови и заменят отменените стари директиви/, съдържащи правилата за провеждане на процедури от публични възложители, секторни възложители, възложители, възлагащи специални поръчки в областта на отбраната и сигурността, както и обжалването на поръчките. Допълнително е разписан национален ред за възлагане на обществени поръчки в случаите, при които стойността на договора е ниска, поради което не попада в кръга на сделките, регулирани от директивите.

В законопроекта са определени функциите на специализирания орган, отговорен за методологията и предварителния контрол върху обществените поръчки – Агенцията по обществени поръчки, редът за провеждане на последващ контрол, осъществяван от Сметната палата и Агенцията за държавна финансова инспекция, както и процедурата по обжалване, реализирана чрез Комисията за защита на конкуренцията и Върховния административен съд.

Законът обхваща дейностите, свързани с обявяване, провеждане и приключване на процедурите за възлагане на обществени поръчки, някои аспекти от изпълнението на договорите, както и условията, необходими, за да се гарантира правилното им планиране.

В съдържателно отношение законът обхваща:

- кръга от възложители, които са задължени да спазват разпоредбите му, включително правилата за работа на централизираните органи за обществени поръчки;
- обектите на поръчките – строителство, доставки и услуги, както и изключенията, при които законът не се прилага;
- стойностните прагове, при които се задействат различни процедурни правила за възлагане, както и правилата за смесване, обединяване и разделяне на поръчки;
- правилата за определяне на прогнозната стойност на обществените поръчки;
- видовете процедури над и под праговите стойности по директивите, както и условията за прилагането на всяка от тях;
- правилата за изцяло електронно възлагане на процедурите;
- правилата за осигуряване на публичност по отношение обявяването и отчитането на резултатите от поръчките;
- условията, на които следва да отговарят кандидатите и участниците в процедурите за обществени поръчки;
- правилата за подбор въз основа на икономически възможности и професионална компетентност;
- правилата за избор на изпълнител по договор за обществена поръчка;
- условията за промени на вече сключени договори за обществени поръчки;
- правилата за обжалване на процедурите;
- правилата за осъществяване на контрол от органите за предварителен и последващ контрол;
- административнонаказателни разпоредби;
- други аспекти на възлагането.

В логическо отношение законът съдържа редица новости, чиято цел е да направи процеса, свързан с възлагане на поръчки по-прозрачен, предвидим, административно облекчен и резултатен. Осигурени са максимални условия за публичност посредством Регистъра на обществените поръчки и индивидуалните профили на купувача при възложителите. Администрирането на процеса поетапно ще бъде електронизирано до степен, свеждаща субективната намеса до минимум, посредством използване на единна, централизирана платформа за обществени поръчки и стимулиране на централизираното възлагане. Броят и видът на документите, представяни от кандидатите и участниците ще се редуцира, чрез използването на декларация, единна за целия Европейски съюз, като само от спечелилия участник ще се изискват документи, в случай че не са достъпни чрез публичен регистър.

Режимите за възлагане са оптимизирани. С проекта се предлага изравняване на действащите европейски прагове за доставки и услуги с националните, така че ЗОП да не бъде по-рестриктивен от директивите. Едновременно с това под тези прагове, процедурите се провеждат при облекчен административен ред с осигуряване в пълна степен на публичност.

Като цяло чрез законопроекта се провежда концепцията за плавно снижаване на административната тежест и сложността на процедурите при намаляване на стойността на поръчката, при спазване в най-висока степен на принципите за прозрачност, недискриминация и лоялна конкуренция.

В проектозакона са развити и всички приложими възможности, механизми и инструменти за по-бързо и ефективно подаване на оферти и избор на изпълнител чрез динамични системи за покупки и електронни каталози. Развитие е претърпяла и материята по отношение прилагането на рамкови споразумения, основно във връзка с централизиране на поръчките.

С оглед постигане на обективност при определяне на предмета, обема и прогнозната стойност на поръчките, на възложителите е предоставена възможност за провеждане на предварителни пазарни проучвания при съблюдаване на ясни правила и спазване на принципа за равнопоставеност.

Чрез проекта е разработен рамков закон, с което се цели постигане на устойчивост и намаляване на необходимостта от чести промени, които могат да засегнат съществени елементи на цялостната концепция. Така ще се осигури трайно съответствие на националната правна рамка с европейските директиви. Техническите въпроси, свързани с оперативното реализиране на възлагането, ще бъдат развити в правилник за прилагане на закона, който следва да влезе в сила едновременно с него.

Прилагането на закона в частта му публичност, ще бъде осигурена посредством нов набор от приложими образци, които ще се въведат с регламент на Европейската комисия, в частта, кореспондираща с директивите и образци, одобрени от изпълнителния директор на Агенцията по обществени поръчки, в частта за национално използване. За целта на възложителите ще бъде предоставен нов програмен продукт. Предвижда се публикуването на обявленията в Официален вестник на Европейския съюз да бъде поето изцяло от Агенцията по обществени поръчки, която ще осигурява съгласувано обявяване на европейския и националния пазар.

Условието страната да разполага с адекватен ЗОП, отговарящ в пълна степен на европейските директиви е залегнало и като изискване в Споразумението за партньорство, посредством което ще се регулира финансирането чрез европейските структурни фондове. Законът обхваща и разходите на средства по всички останали европейски програми.

Очакваните ефекти от приемането на закона са:

- съответствие на националното с европейското законодателство;
- облекчаване, ускоряване и цялостно оптимизиране на възлагателния процес;
- снижаване на риска от корупция и злоупотреби с публични средства при възлагане на обществени поръчки;
- оптимизиране работата на държавните институции.